

Hof van Cassatie, arrest van 2 november 2001

Internationale bevoegdheid – 1. artikel 635, 9°, van het Gerechtelijk Wetboek – vordering tot tussenkomst – bevoegdheidsbeding tussen de oorspronkelijke procespartijen krijgt uitwerking – 2. interne regelen van bevoegdheid kunnen slechts toegepast worden na vaststelling van internationale bevoegdheid

Compétence internationale – 1. article 635, 9°, du Code Judiciaire – demande en intervention – clause attributive de compétence entre les parties originelles sort ses effets – 2. règles de compétence internes ne reçoivent application qu’après vérification de la compétence internationale

1. C. d. C. B.,

2. AG 1824, NV, Mr. Antoine De Bruyn, advocaat bij het Hof van Cassatie, tegen

1. PRICE WATERHOUSE COOPERS, burgerrechtelijke vennootschap in de vorm van een coöperatieve vennootschap, Mr. Lucien Simont, advocaat bij het Hof van Cassatie,

2. SONAS, vennootschap naar Congolees recht, in tegenwoordigheid van M. T.

HET HOF,

Gehoord het verslag van raadsheer Parmentier en op de conclusie van advocaat-generaal Werquin;

Gelet op het bestreden arrest, op 4 februari 1999 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

(...)

Over het derde middel:

doordat het arrest beslist dat de Belgische rechter territoriaal niet bevoegd was om kennis te nemen van de tussenvorderingen die de eisers, bij wege van conclusie hebben ingesteld tegen de tweede verweerster, zijnde de vorderingen die ertoe strekken laatstgenoemde te veroordelen om hun schade te vergoeden, zulks op grond "dat de (tweede verweerster) de eerste rechter verwijt dat hij de exceptie van onbevoegdheid had afgewezen die zij had voorgedragen op grond van artikel 37, eerste lid, van haar algemene voorwaarden waarbij de rechtbanken van de Republiek Zaïre bevoegd werden verklaard voor alle geschillen; dat zij van oordeel is dat artikel 635, 9°, van het Gerechtelijk Wetboek, dat in essentie bepaalt dat vreemdelingen voor de rechtbanken van het rijk kunnen worden gedaagd, indien het gaat om een vordering tot tussenkomst, wanneer de oorspronkelijke vordering aanhangig is voor een Belgische rechtbank, niet in de weg kan staan van een rechtsmachtclausule ten voordele van de rechtbanken van een vreemde rechterlijke orde die de eiser tot tussenkomst en tot

vrijwaring en de verweerder op die tussenvordering bindt; dat de bevoegdheid *ratione loci* van de hoven en de rechtbanken over het algemeen vastgesteld wordt rekening houdend met privé-belangen: de desbetreffende regels zijn vastgesteld voor het gemak van de gedagvaarde partij zodat zij haar verweer beter kan regelen. Ze raken in beginsel de openbare orde niet. De gedingvoerende partijen kunnen ervan afzien of ze bij overeenkomst wijzigen; dat in casu het geschil niet behoort tot een van in de artikelen 631, 632 en 633, bedoelde materies die betrekking hebben op een territoriale bevoegdheid van openbare orde; dat de partijen in een burgerlijke-aansprakelijkheidsverzekering, namelijk de (tweede verweester) en de (vennootschap) die eigenaar is van de huurauto die op het ogenblik van het ongeval bestuurd werd door de (tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij) op rechtmatige wijze de rechtbanken van de Republiek Zaïre mochten aanwijzen om kennis te nemen van de geschillen uit hun overeenkomst; dat, hoewel (de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij), met toepassing van artikel 632 (lees: 635), 9°, van het Gerechtelijk Wetboek, de (tweede verweester) kon oproepen tot gedwongen tussenkomst en tot vrijwaring in het geding dat aanhangig was voor de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel, die vennootschap zich evenwel kon beroepen op de algemene voorwaarden van de overeenkomst waarbij de rechtbanken van de Republiek Zaïre bevoegd werden verklaard, waarbij zij enkel, overeenkomstig artikel 854 van het Gerechtelijk Wetboek, de bevoegdheid van het gerecht waarvoor de zaak aanhangig is diende af te wijzen voor alle exceptie of verweer; (...) dat er dus moet worden vastgesteld dat de eerste rechter territoriaal niet bevoegd was om kennis te nemen van de vordering tot gedwongen tussenkomst en tot vrijwaring van (de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij) tegen de (tweede verweester) en van de tussenvorderingen van de (eisers)",

terwijl het onjuist is te stellen dat de partijen bij de litigieuze verzekeringsovereenkomst op rechtmatige wijze de Zaïrese rechtbanken konden aanwijzen om kennis te nemen van de geschillen uit hun overeenkomst en aldus geen toepassing te maken van de artikelen 564 en 635, 9°, van het Gerechtelijk Wetboek die bepalen dat vreemdelingen voor de rechtbank van het rijk waarbij al een vordering aanhangig is gemaakt, kunnen worden gedaagd indien het gaat om een vordering tot tussenkomst of om een tegenvordering; op grond van die bepalingen een vordering kan worden ingesteld die samenhangend is met een vordering die bij de geadieerde rechtbank aanhangig is, ook al valt zij niet onder dezelfde volstreekte bevoegdheid van openbare orde van de rechtbank die van die eerste vordering heeft kennisgenomen; *a fortiori*, in tegenstelling tot hetgeen het arrest beweert, een rechtsmachtclausule die een vreemde rechtbank territoriale bevoegdheid verleent, niet beschouwd kan worden als een geldige afwijking op de voornoemde regel dat de rechter bij wie een vordering aanhangig is gemaakt, bevoegd is om kennis te nemen van een tussenvordering tot tussenkomst, ook al is zij tegen een vreemdeling ingesteld; die regel, die tevens van toepassing is op de territoriale bevoegdheid (artikel 634 van het Gerechtelijk Wetboek), een bepaling van openbare orde is die de partijen moeten nakomen en die ze niet mogen afwijzen; daaruit volgt dat het arrest niet wettig heeft kunnen beslissen dat de Belgische rechter, krachtens het litigieuze beding dat aan de rechtbanken van de Republiek Zaïre territoriale bevoegdheid verleent, territoriaal niet bevoegd was om kennis te nemen van de tussenvorderingen die de eisers tegen de tweede verweester hadden ingesteld (schending van de artikelen 564, 634 en 635, 9°, van het Gerechtelijk Wetboek):

Overwegende dat krachtens artikel 635, 9°, van het Gerechtelijk Wetboek, vreemdelingen hetzij door een Belg, hetzij door een vreemdeling, voor de rechtbanken van het rijk worden gedaagd, indien het gaat om een vordering tot tussenkomst of een tegenvordering, wanneer de oorspronkelijke vordering aanhangig is voor een Belgische rechtbank;

Overwegende dat die bepaling, behoudens in het geval van een exclusieve internationale bevoegdheid, niet belet dat, op de exceptie van onbevoegdheid, die regelmatig door de tot tussenkomst opgeroepen partij is voorgedragen, een door die partij en de eiser tot tussenkomst overeengekomen beding waarbij de rechtbanken van een vreemde Staat bij uitsluiting bevoegd worden verklaard, uitwerking krijgt;

Overwegende dat de in de artikelen 564 en 634 van het Gerechtelijk Wetboek vastgestelde regels inzake uitbreiding van bevoegdheid, slechts kunnen worden toegepast nadat de internationale bevoegdheid van de Belgische rechtbanken is nagegaan ;

Dat het middel faalt naar recht;

OM DIE REDENEN,

(...)

Aldus geoordeeld door het Hof van Cassatie, eerste kamer, te Brussel, door raadsheer Parmentier, waarnemend voorzitter, de raadsheren Echement, Storck, Matray, Velu, en in openbare terechtzitting van twee november tweeduizend en een uitgesproken door raadsheer Parmentier, waarnemend voorzitter, in aanwezigheid van advocaat-generaal De Riemaecker, met bijstand van adjunct-griffier Danhiez.

Vertaling opgemaakt onder toezicht van raadsheer Bourgeois en overgeschreven met assistentie van griffier-hoofd van dienst Merckx.

